

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กองนิติการ กลุ่มงานกฎหมาย โทร. ๒๖๕๗-๙

ที่ รง ๐๖๐๗/ ๐๘๓ วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอแจ้งเวียนการตอบข้อหารือพระราชกฤษฎีกา

เรียน ที่ปรึกษาด้านประสิทธิภาพ รองเลขาธิการ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านประกันสังคม ผู้อำนวยการสำนักฯ
กอง ศูนย์ พื้นที่ ประกันสังคมจังหวัด สาขา หัวหน้าหน่วยงาน

พร้อมนี้กองนิติการขอจัดส่งหนังสือที่ รง ๐๖๐๗/๕๒๐๐ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘
เรื่อง การตอบข้อหารือพระราชกฤษฎีกาตามที่เลขาธิการได้โปรดเห็นชอบมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป
ซึ่งสามารถพิมพ์เอกสารได้จากเว็บไซต์ [http : intranet.sso.go.th](http://intranet.sso.go.th)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(นายสงวน วงศ์สัมพันธ์สุข)

ผู้อำนวยการกองนิติการ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กองนิติการ กลุ่มงานกฎหมาย โทร. ๒๖๕๗-๙

ที่ รง ๐๖๐๗/ ๕๒๐๐

วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘

เรื่อง การตอบข้อหารือพระราชกฤษฎีกา

เรียน เลขาธิการ

ตามที่สำนักงานประกันสังคมหรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประเด็นข้อกฎหมายในการดำเนินการให้ความคุ้มครองแก่ผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งผลการหารือให้สำนักงานประกันสังคมทราบแล้ว นั้น

กองนิติการขอสรุปผลการตอบข้อหารือ ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และอัตราการจ่ายเงินสมทบ ประเภทของประโยชน์ทดแทน ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนของบุคคลซึ่งสมัครเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ๒๕๕๔ ไม่ได้กำหนดให้รัฐบาลจ่ายเงินสมทบให้แก่ผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว รัฐบาลจึงไม่มีหน้าที่ต้องจ่ายเงินสมทบ การที่รัฐบาลได้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกันตนดังกล่าวโดยตั้งเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปี (งบกลาง) รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นและนำเงินอุดหนุนดังกล่าวมาจ่ายให้แก่ผู้ประกันตนในส่วนที่ผู้ประกันตนไม่ได้จ่ายตามที่มาตรา ๒๐ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และอัตราการจ่ายเงินสมทบ ประเภทของประโยชน์ทดแทน ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนของบุคคลซึ่งสมัครเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้กำหนดไว้ นั้น เป็นการช่วยเหลือและบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนซึ่งสมัครเป็นผู้ประกันตน จึงไม่ใช่การจ่ายเป็นเงินสมทบของรัฐบาล ซึ่งหากรัฐบาลได้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกันตน ถือว่าผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนครบถ้วนตามที่มาตรา ๗ มาตรา ๘ หรือมาตรา ๘/๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ กำหนดไว้ในแต่ละกรณี

๒. การคำนวณเพื่อจ่ายประโยชน์ทดแทนเป็นเงินบำเหน็จชราภาพตามมาตรา ๑๔/๑ วรรคหนึ่งและวรรคสามแห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และอัตราการจ่ายเงินสมทบ ประเภทของประโยชน์ทดแทน ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนของบุคคลซึ่งสมัครเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ๒๕๕๔ สามารถคำนวณจ่ายได้โดยนำเงินที่รัฐบาลตั้งเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปี (งบกลาง) รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นอันเป็นเงินอุดหนุนเพื่อนำมาจ่ายสนับสนุนผู้ประกันตนนอกเหนือจากที่ผู้ประกันตนจะต้องจ่ายเงินสมทบตามที่มาตรา ๒๐ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวได้กำหนดไว้ โดยเงินดังกล่าวนี้สามารถนำมาใช้ในการคำนวณจ่ายประโยชน์ทดแทนเป็นเงินบำเหน็จชราภาพได้เมื่อได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลตั้งแต่วันที่ผู้ประกันตนหรือเดือนที่ผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบย้อนหลังเข้ากองทุน

กองนิติการเห็นควรนำผลการตอบข้อหารือของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแจ้งเวียนเพื่อให้เจ้าหน้าที่ทราบและถือปฏิบัติต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบกองนิติการจักได้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

-เห็นชอบ
๒๓๗
๑๐๗๖-๕๙
(นางปรานี มุตตาทรรค์)

เลขาธิการสำนักงานประกันสังคม

(นางสาวจิราพร สิริมจลินท์)

อธิบดี รักษาการพิเศษ รักษาการแทน

ผู้อำนวยการกองนิติการ

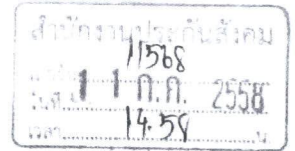
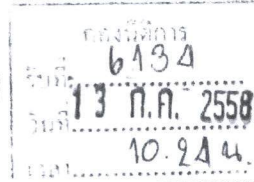
๒๒
(นายโกวิท สัจจวิเศษ)
รองเลขาธิการ

เรียน ยอ.กน.

ว/ก

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๙๑๐/ ๖๐๖

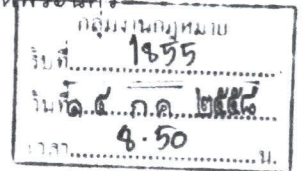

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร

กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

กรกฎาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ทหารหรือพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และอัตราการจ่ายเงินสมทบ ประเภทของประโยชน์ทดแทน ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนของบุคคลซึ่งสมัครเป็นผู้ประกันตน

เรียน เลขาธิการสำนักงานประกันสังคม

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๑๐/ป ๑๔๘ ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๕๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และอัตราการจ่ายเงินสมทบ ประเภทของประโยชน์ทดแทน ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนของบุคคลซึ่งสมัครเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ๒๕๕๔

ตามที่สำนักงานประกันสังคมได้ขอหารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และอัตราการจ่ายเงินสมทบ ประเภทของประโยชน์ทดแทน ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนของบุคคลซึ่งสมัครเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ๒๕๕๔ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ขอให้สำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงบประมาณ) กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และกระทรวงแรงงาน (สำนักงานปลัดกระทรวงและสำนักงานประกันสังคม) แต่งตั้งผู้แทนไปชี้แจงข้อเท็จจริง นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว และมีความเห็นปรากฏตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ได้ส่งมาด้วยนี้ อนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งผลการพิจารณาไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบตามระเบียบด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายดิศทัต โทตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

กองกฎหมายสวัสดิการสังคม

ฝ่ายกฎหมายสวัสดิการสังคม

โทร. ๐ ๒๒๒๒ ๐๒๐๖-๙ ต่อ ๑๖๗๗ (นางสมภาพร)

โทรสาร ๐ ๒๒๒๖ ๕๑๖๕

www.krisdika.go.th

www.lawreform.go.th

เรื่องเสร็จที่ ๑๑๓๔/๒๕๕๘

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และอัตราการจ่ายเงินสมทบ
ประเภทของประโยชน์ทดแทน ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิ
ในการรับประโยชน์ทดแทนของบุคคลซึ่งสมัครเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ๒๕๕๔

สำนักงานประกันสังคมได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ รง ๐๖๐๗/๗๐๘ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า สำนักงานประกันสังคมดำเนินการให้ความคุ้มครองการประกันสังคมแก่ผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และอัตราการจ่ายเงินสมทบ ประเภทของประโยชน์ทดแทน ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนของบุคคลซึ่งสมัครเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และอัตราการจ่ายเงินสมทบ ประเภทของประโยชน์ทดแทน ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนของบุคคลซึ่งสมัครเป็นผู้ประกันตน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยกำหนดสิทธิประโยชน์เป็นทางเลือกให้แก่ผู้ประกันตน ๓ ทางเลือก ได้แก่ ทางเลือกที่ ๑ กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย กรณีทุพพลภาพ และกรณีตาย (อัตราเงินสมทบเดือนละ ๑๐๐ บาท) ทางเลือกที่ ๒ กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย กรณีทุพพลภาพ กรณีตาย และกรณีบำเหน็จชราภาพ (อัตราเงินสมทบเดือนละ ๑๕๐ บาท) ทางเลือกที่ ๓ กรณีบำนาญชราภาพ (อัตราเงินสมทบเดือนละ ๒๐๐ บาท) ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๘/๑ แห่งพระราชกฤษฎีกา แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ มิได้กำหนดให้รัฐบาลร่วมจ่ายเงินสมทบกับผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ ดังเช่นที่รัฐบาลร่วมจ่ายเงินสมทบกับผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ ดังนั้น เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กลุ่มเป้าหมายเข้ามาสู่ระบบประกันสังคมตามมาตรา ๔๐ ที่จะได้รับหลักประกันความมั่นคงในการดำรงชีวิตในวัยหลังการเกษียณอายุ ให้รัฐบาลร่วมจ่ายเงินสมทบกับผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติงบประมาณเพื่อช่วยเหลือและบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนที่สมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ โดยช่วยสนับสนุนผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ ที่เลือกทางเลือกที่ ๑ เดือนละ ๓๐ บาท ทางเลือกที่ ๒ เดือนละ ๕๐ บาท และทางเลือกที่ ๓ เดือนละ ๑๐๐ บาท ซึ่งเป็นไปตามหลักการในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชกฤษฎีกา อันมีผลทำให้ผู้ประกันตนลดภาระค่าใช้จ่ายเงินสมทบในแต่ละทางเลือก เหลือเดือนละ ๗๐ บาท ๑๐๐ บาท และ ๑๐๐ บาท ตามลำดับ จากกรณีดังกล่าวคณะกรรมการประกันสังคมและที่ปรึกษาได้มีข้อคิดเห็นในคราวที่สำนักงานประกันสังคมเสนอร่างพระราชกฤษฎีกา เพื่อขยายระยะเวลาให้ผู้ที่ย่างเกิน ๖๐ ปี สามารถสมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ ได้ อีกทั้งนโยบายของรัฐบาลชุดปัจจุบัน

ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๑๐/๙๙ ลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ได้มีความเห็นว่า พระราชบัญญัติประกันสังคมฯ และพระราชกฤษฎีกาฯ ไม่มีบทบัญญัติแห่งมาตราใด กำหนดให้รัฐบาลต้องจ่ายเงินสมทบ ดังนั้น อัตราเงินสมทบของผู้ประกันตน ทางเลือกที่ ๓ ที่จ่าย เข้ากองทุนในระยะเริ่มแรกตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ จึงมีอยู่เพียงเดือนละ ๑๐๐ บาท เท่านั้น และหักท้วงกรณีที่สำนักงานประกันสังคมจ่ายประโยชน์ทดแทนเป็นเงินบำเหน็จชราภาพ ตามมาตรา ๑๔/๑ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ โดยรวมคำนวณเงินที่ได้รับ การสนับสนุนจากรัฐบาลด้วย จึงไม่อาจกระทำได้ รวมทั้งหากเมื่อใดรัฐบาลไม่มีนโยบายสนับสนุน งบประมาณดังกล่าว สำนักงานประกันสังคมก็ไม่อาจนำเงินกองทุนไปจ่ายให้แก่ผู้ประกันตน ที่มีสิทธิได้รับบำเหน็จชราภาพตามมาตรา ๑๔/๑ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม โดยจะถือว่าผู้ประกันตน ได้จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนเดือนละ ๒๐๐ บาท มิได้

นอกจากนี้ มาตรา ๕ แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ พ.ศ. ๒๕๕๔ กำหนดให้บุคคลที่จะ สมัครเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๕ ปี และไม่เกิน ๖๐ ปี (โดยสอดคล้องกับผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว) และมาตรา ๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ กำหนดให้ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบล่วงหน้าได้ แต่ไม่อาจจ่ายเงินสมทบย้อนหลังได้ หากแต่พระราชกฤษฎีกาฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๑๒ ได้กำหนดบทเฉพาะกาล ให้บุคคลที่มีอายุเกิน ๖๐ ปี สมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนได้ภายในหนึ่งปีนับแต่ วันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ และให้ผู้สมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนทางเลือกที่ ๓ (ตามมาตรา ๘/๑) จ่ายเงินสมทบย้อนหลังได้ถึงเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๕ กรณีเช่นนี้จะเป็นการขัดหลักการในเงื่อนไข การจ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ ที่กำหนดให้ ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพต่อเมื่ออายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ และไม่ประสงค์จะเป็นผู้ประกันตนต่อไป เนื่องจากบุคคลที่อายุเกิน ๖๐ ปี สมัครเข้าเป็นผู้ประกันตน ทางเลือกที่ ๓ แล้วลาออก ย่อมเกิดสิทธิเป็นเงินบำเหน็จชราภาพทันที โดยได้รับเงินสมทบที่เป็น เงินสนับสนุนจากรัฐบาลตั้งแต่เดือนที่เป็นผู้ประกันตน และที่ได้รับสนับสนุนย้อนหลังไปไม่เกิน เดือนพฤษภาคม ๒๕๕๕ จึงไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนในประเด็นข้อกฎหมายในการให้ความคุ้มครอง แก่ผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ สำนักงานประกันสังคมจึงขอหารือ ในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และพระราชกฤษฎีกากำหนด หลักเกณฑ์และอัตราการจ่ายเงินสมทบ ประเภทของประโยชน์ทดแทน ตลอดจนหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนของบุคคลซึ่งสมัครเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มิได้กำหนดให้รัฐบาลจ่ายเงินสมทบให้แก่ผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ การที่รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณเพื่อช่วยเหลือ โดยจ่ายเป็น เงินสมทบให้แก่ผู้ประกันตนจะสามารถกระทำหรือไม่ และหากสามารถกระทำได้จะถือว่า ผู้ประกันตนมีการจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุน โดยมีอัตราเงินสมทบเป็นไปตามมาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๘/๑ แล้วแต่กรณี หรือเป็นไปตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ

๒. การจ่ายประโยชน์ทดแทนเป็นเงินบำเหน็จชราภาพตามมาตรา ๑๔/๑ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ สามารถคำนวณจ่ายโดยนำเงินที่รัฐบาลสนับสนุนตั้งแต่ เดือนที่เป็นผู้ประกันตน หรือที่รัฐบาลสนับสนุนย้อนหลังไปไม่เกินเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๕ แล้วแต่กรณี ได้หรือไม่ หากไม่สามารถนำเงินที่รัฐบาลสนับสนุนมาคำนวณจ่ายได้ สำนักงานประกันสังคม จะต้องดำเนินการอย่างไร ทั้งในส่วนที่มีการจ่ายประโยชน์ทดแทนไปแล้ว และที่จะต้องจ่ายประโยชน์ทดแทน ในอนาคตต่อไป

๓. ในกรณีที่เมื่อใดรัฐบาลไม่มีนโยบายสนับสนุนงบประมาณช่วยเหลือผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ ในการจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนและเป็นหัวระยะเวลาที่สำนักงานประกันสังคมยังมิได้ประกาศการจ่ายเงินสมทบเป็นอย่างอื่นตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ ซึ่งอาจทำให้ผู้ประกันตนบางส่วนไม่ได้รับการสนับสนุนเงินสมทบจากรัฐบาล หากมีการจ่ายประโยชน์ทดแทนให้แก่ผู้ประกันตนที่ยื่นขอรับสิทธิสำนักงานประกันสังคมจะต้องจ่ายประโยชน์ทดแทนให้แก่ผู้ประกันตนในอัตราที่คำนวณจากเงินสมทบตามมาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๘/๑ แล้วแต่กรณี หรืออัตราที่คำนวณจากเงินสมทบตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ ซึ่งหากต้องจ่ายประโยชน์ทดแทนในอัตราที่คำนวณจากเงินสมทบตามมาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๘/๑ สำนักงานประกันสังคมสามารถนำเงินกองทุนมาจ่ายได้หรือไม่ หากไม่ได้จะต้องนำเงินจากที่ใดมารวมคำนวณจ่ายให้แก่ผู้ประกันตน

๔. เพื่อประโยชน์ในการยกร่างพระราชกฤษฎีกาฯ การขยายระยะเวลาให้ผู้ที่มีอายุเกิน ๖๐ ปี สมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ ได้อีกตามนโยบายรัฐบาลชุดปัจจุบัน การกำหนดขบทยเฉพาะกาลให้ผู้ที่มีอายุเกิน ๖๐ ปี สมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๘/๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ แล้วแต่กรณี รวมทั้งการจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนย้อนหลังถึงเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๕ ภายในระยะเวลาที่กำหนดเป็นการเฉพาะนอกเหนือไปจากหลักการทั่วไปแห่งพระราชกฤษฎีกาฯ จะสามารถกระทำได้หรือไม่ ในกรณีที่ไม่สามารถกระทำได้ สำนักงานประกันสังคมจะต้องดำเนินการอย่างไร ทั้งในส่วนของผู้ประกันตนตามพระราชกฤษฎีกาฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ ที่มีการรับสมัครเป็นผู้ประกันตนและจ่ายประโยชน์ทดแทนไปบ้างแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๑๐/๒๑ ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ถึงสำนักงานประกันสังคม สรุปความได้ว่า ข้อ ๔ แห่งระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าด้วยการรับปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ กำหนดให้เรื่องที่คณะกรรมการกฤษฎีกาจะพิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายจะต้องเป็นเรื่องที่ได้มีการปรึกษาหารือระหว่างส่วนราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบหรือรักษาการตามกฎหมายแล้ว เว้นแต่เป็นกรณีเร่งด่วนหรือมีความจำเป็นอย่างอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมีมติหรือคำสั่งซึ่งปัญหาตามข้อหารือดังกล่าวเป็นเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ โดยมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ กำหนดให้คณะกรรมการประกันสังคมมีอำนาจหน้าที่ในการให้คำปรึกษาและแนะนำแก่สำนักงานประกันสังคมในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว แต่เนื่องจากสำนักงานประกันสังคมยังมิได้เสนอประเด็นปัญหาตามข้อหารือให้คณะกรรมการประกันสังคมพิจารณาวินิจฉัย ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติราชการเป็นไปตามขั้นตอนของการบริหารราชการแผ่นดิน สำนักงานประกันสังคมจึงควรเสนอปัญหาดังกล่าวให้คณะกรรมการประกันสังคมพิจารณาเสียก่อน หากยังมีปัญหาทางกฎหมายที่หาข้อยุติไม่ได้ สำนักงานประกันสังคมจึงจะสามารถหารือมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาต่อไปได้

สำนักงานประกันสังคม จึงจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการประกันสังคมและที่ปรึกษา (ชุดที่ ๑๒) ครั้งที่ ๔/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ เพื่อพิจารณาเรื่อง การหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากรณีเงินสมทบผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ ซึ่งคณะกรรมการประกันสังคมได้พิจารณาแล้วมีความเห็นเป็น ๒ ฝ่าย ฝ่ายที่หนึ่งเห็นว่า สำนักงานประกันสังคมสามารถจ่ายเงินให้แก่ผู้ประกันตนตามแนวทางที่เคยดำเนินการไว้ได้ กล่าวคือ การจ่ายเงินสมทบของผู้ประกันตนประกอบไปด้วยเงินที่ผู้ประกันตนชำระและเงินส่วนที่รัฐบาลจ่ายสมทบให้ ฝ่ายที่สองเห็นว่า แนวทางการจ่ายเงินให้แก่ผู้ประกันตนตามแนวความเห็นของฝ่ายที่หนึ่งนั้น ไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่รองรับให้นำเงินในส่วนของรัฐบาลที่จ่ายสมทบให้ผู้ประกันตนมารวมเป็นเงินสมทบของผู้ประกันตนแต่ประการใด

ต่อมา สำนักงานประกันสังคมได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ รง ๐๖๐๗/๗๑๓๘ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาสรุปความได้ว่า สำนักงานประกันสังคมได้นำปัญหาตามข้อหารือให้คณะกรรมการประกันสังคมพิจารณาแล้ว และมติที่ประชุมเห็นชอบให้สำนักงานประกันสังคมมีหนังสือเพื่อขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ในประเด็นข้อกฎหมายในการดำเนินการให้ความคุ้มครองแก่ผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ โดยในสาระสำคัญของหนังสือให้ยึดถือแนวทางการหารือที่สำนักงานประกันสังคมได้เคยมีหนังสือหารือไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดังกล่าวข้างต้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานประกันสังคม โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงบประมาณ) ผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนกระทรวงแรงงาน (สำนักงานปลัดกระทรวงและสำนักงานประกันสังคม) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า มีการตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี (งบกลาง) รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น โดยนำมาสนับสนุนและช่วยเหลือบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายของแรงงานนอกระบบซึ่งสมัครเป็นผู้ประกันตนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และอัตราการจ่ายเงินสมทบ ประเภทของประโยชน์ทดแทน ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนของบุคคลซึ่งสมัครเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ๒๕๕๔ แล้ว ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นต้นมา แม้จะมีการออกพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และอัตราการจ่ายเงินสมทบ ประเภทของประโยชน์ทดแทน ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนของบุคคลซึ่งสมัครเป็นผู้ประกันตน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ ก็ตาม หน่วยงานก็ยังคงตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อนำเงินอุดหนุนดังกล่าวมาจ่ายให้แก่ผู้ประกันตนในส่วนที่ผู้ประกันตนไม่ได้จ่ายตามแนวทางข้างต้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) พิจารณาข้อหารือดังกล่าวแล้ว มีความเห็นดังนี้
ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า เมื่อพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และอัตราการจ่ายเงินสมทบ ประเภทของประโยชน์ทดแทน ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนของบุคคลซึ่งสมัครเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ๒๕๕๔ ไม่ได้กำหนดให้รัฐบาลจ่ายเงินสมทบให้แก่ผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐^๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้แล้ว รัฐบาลจึงไม่มีหน้าที่ต้องจ่ายเงินสมทบในกรณีนี้

การที่รัฐบาลได้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกันตนดังกล่าว โดยตั้งเป็นพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี (งบกลาง) รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นและนำเงินอุดหนุนดังกล่าวมาจ่ายให้แก่ผู้ประกันตนในส่วนที่ผู้ประกันตนไม่ได้จ่ายตามที่มาตรา ๒๐^๒ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และอัตราการจ่ายเงินสมทบ ประเภทของประโยชน์ทดแทน ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทน

^๑ มาตรา ๔๐ บุคคลอื่นใดซึ่งมิใช่ลูกจ้างตามมาตรา ๓๓ จะสมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้ โดยให้แสดงความจำนงต่อสำนักงาน

หลักเกณฑ์ และอัตราการจ่ายเงินสมทบ ประเภทของประโยชน์ทดแทนที่จะได้รับตามมาตรา ๕๔ ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

^๒ มาตรา ๒๐ ในระยะเริ่มแรก ให้ผู้ประกันตนที่เลือกสิทธิประโยชน์ตามมาตรา ๗ จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนในอัตราเดือนละเจ็ดสิบบาท ผู้ประกันตนที่เลือกสิทธิประโยชน์ตามมาตรา ๘ หรือมาตรา ๘/๑ จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนในอัตราเดือนละหนึ่งร้อยบาท ทั้งนี้ จนกว่าสำนักงานจะประกาศเป็นอย่างอื่น

ของบุคคลซึ่งสมัครเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้กำหนดไว้ นั้น เป็นการช่วยเหลือและบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนซึ่งสมัครเป็นผู้ประกันตน จึงมิใช่การจ่ายเพื่อเป็นเงินสมทบของรัฐบาล แต่อย่างไรก็ดี หากรัฐบาลประสงค์จะให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น รัฐบาลย่อมสามารถตั้งเงินงบประมาณรายจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น (งบกลาง) เพื่อใช้เป็นเงินอุดหนุนเหมือนเช่นที่เคยปฏิบัติมาได้ แต่ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของฐานะทางการเงินการคลังของประเทศด้วย

หากรัฐบาลได้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกันตนแล้ว ย่อมถือว่าผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนครบถ้วนตามที่มาตรา ๗^๖ มาตรา ๘^๗ หรือมาตรา ๘/๑^๘ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวกำหนดไว้ แล้วแต่กรณี

ประเด็นที่สอง เห็นว่า เมื่อได้ให้ความเห็นในประเด็นที่หนึ่งแล้วจึงเห็นว่า กรณีการคำนวณเพื่อจ่ายประโยชน์ทดแทนเป็นเงินบำเหน็จชราภาพตามมาตรา ๑๔/๑^๙ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และอัตราจ่ายเงินสมทบ ประเภทของประโยชน์ทดแทน ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนของบุคคลซึ่งสมัครเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ๒๕๕๔ สามารถคำนวณจ่ายได้ โดยนำเงินที่รัฐบาลตั้งเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปี (งบกลาง) รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น อันเป็นเงินอุดหนุน เพื่อจะนำมาจ่ายสนับสนุนผู้ประกันตนนอกเหนือจากที่ผู้ประกันตนจะต้องจ่ายเงินสมทบตามที่มาตรา ๒๐^{๑๐} แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวได้กำหนดไว้ โดยเงินดังกล่าวนี้สามารถนำมาใช้ในการคำนวณจ่ายประโยชน์ทดแทนเป็นเงินบำเหน็จชราภาพได้เมื่อได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาล ตั้งแต่เดือนที่เป็นผู้ประกันตนหรือเดือนที่ผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบย้อนหลังเข้ากองทุน

^๖ มาตรา ๗ สิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนเดือนละหนึ่งร้อยบาทมีดังต่อไปนี้

- (๑) ประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย
- (๒) ประโยชน์ทดแทนในกรณีทุพพลภาพ
- (๓) ประโยชน์ทดแทนในกรณีตาย

^๗ มาตรา ๘ สิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนเดือนละหนึ่งร้อยห้าสิบบาทมีดังต่อไปนี้

- (๑) ประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย
- (๒) ประโยชน์ทดแทนในกรณีทุพพลภาพ
- (๓) ประโยชน์ทดแทนในกรณีตาย
- (๔) ประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพ

^๘ มาตรา ๘/๑ สิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนเดือนละสองร้อยบาท ได้แก่ ประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพ

^๙ มาตรา ๑๔/๑ ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพเป็นเงินบำเหน็จชราภาพในอัตราไม่น้อยกว่าจำนวนเงินสมทบที่ผู้ประกันตนจ่ายสมทบเพื่อการจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพ พร้อมด้วยผลประโยชน์ตอบแทนรายปีที่สำนักงานประกาศกำหนดในแต่ละปี

ฯลฯ

ฯลฯ

ในกรณีที่ผู้ประกันตนไม่มีสิทธิได้รับเงินบำนาญชราภาพเนื่องจากไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดในวรรคสอง ให้ผู้นั้นมีสิทธิได้รับเงินบำเหน็จชราภาพในอัตราและผลประโยชน์ตอบแทนตามที่กำหนดในวรรคหนึ่ง

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๐} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

ประเด็นที่สาม เห็นว่า ประเด็นดังกล่าวเป็นการหารือในข้อเท็จจริงที่ยังมิได้เกิดขึ้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) จึงเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องวินิจฉัยในประเด็นดังกล่าว แต่อย่างไร

ประเด็นที่สี่ เห็นว่า ความในมาตรา ๑๒^๖ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และอัตราการจ่ายเงินสมทบ ประเภทของประโยชน์ทดแทน ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนของบุคคลซึ่งสมัครเป็นผู้ประกันตน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ กำหนดให้ผู้ซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์แต่ไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์เป็นผู้มีสิทธิสมัครเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๗^๗ มาตรา ๘^๘ หรือมาตรา ๘/๑^๙ ซึ่งมีกำหนดระยะเวลาสมัครได้ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกานี้มีผลใช้บังคับ ดังนั้น สำนักงานประกันสังคมจึงต้องดำเนินการรับสมัครผู้ประกันตนได้ภายในวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗ เท่านั้น และไม่สามารถดำเนินการต่ออายุพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวได้ แต่สำนักงานประกันสังคมอาจดำเนินการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และอัตราการจ่ายเงินสมทบ ประเภทของประโยชน์ทดแทน ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนของบุคคลซึ่งสมัครเป็นผู้ประกันตนขึ้นใหม่ได้

(นายดิศทัต หอตระกูลกิจ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรกฎาคม ๒๕๕๘

^๖มาตรา ๑๒ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกานี้มีผลใช้บังคับ หากในวันที่สมัครเข้าเป็นผู้ประกันตน ผู้ใดมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์แต่ไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์ ให้ผู้นั้นมีสิทธิเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๗ มาตรา ๘ หรือมาตรา ๘/๑ เว้นแต่ผู้ใดมีอายุเกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์ขึ้นไป ให้ผู้นั้นมีสิทธิเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๘/๑ เท่านั้น และไม่ให้ตามมาตรา ๙ วรรคสอง มาใช้บังคับ

ให้ผู้สมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๘/๑ สามารถจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนย้อนหลังได้ไม่เกินเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

^๗โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^๘โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

^๙โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น